

גליון מס'

37

חשוון תשע"ה,
אוקטובר 2014

הדיין והדייין

פסקי דין רבניים בנושאי משפחה

The Law and its Decisor: Rabbinical Court Decisions in Family Matters

ילדים

רכוש

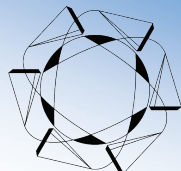
ביטול גט

תנאים למתן הגט

עילות גרושין

מרכז רקמן

המרכז לקידום מעמד האשה
THE RUTH AND EMANUEL
RACKMAN CENTER
FOR THE ADVANCEMENT
OF THE STATUS OF WOMEN
הפקולטה למשפטים אוניברסיטת בר-אילן

CENTER FOR WOMEN'S JUSTICE
מרכז צדק לנשים

פרסום זה התאפשר הודות לתרומתם הנדיבה של עו"ד רומי תיגר (qc) ורעייתו אסתר מלונדון, אנגליה
This publication was made possible through the generous support of Mr. Romie Tager, QC, and his wife Esther, London, England

תוכן הענינים

- ילדים _____ 3
- רכוש _____ 5
- ביטול גט _____ 5
- תנאים למתן הגט _____ 6
- עילות גרושין _____ 10

דבר המערכת

בגיליון הנוכחי לא קיים המדור 'מאבקי סמכות' העוסק בפסיקות בית הדין על אודות סמכותו ויחסה לזו של בית המשפט, אולם יש בו כמה פסקי דין הקשורים קשר הדוק לנושא זה, כפי שציינו בסוף כל אחד מפסקי הדין הרלוונטיים.

בפס"ד מס' 1 קובע בית הדין כי יש לו סמכות לדון בתביעת משמורת ילדים, שנים לאחר הגירושין, גם אם מעולם לא דן קודם בנושא זה. לדבריו, עצם אישור הסכם גירושין - ללא כל דיון בתוכנו - הוא כפסק דין המקנה לבית הדין את הסמכות הנמשכת לדון בכלל הנושאים המוסדרים בהסכם, לרבות משמורת והסדרי ראייה.

בפס"ד מס' 5 אנו שוב נפגשים בתופעה שבעבר הייתה נפוצה יותר. מדובר בהחלטה לשים סימן שאלה על כשרותו של גט. במקרה זה, כמו ברוב המקרים הדומים שהתרחשו בעבר, מדובר במקרה בו אשה הגישה תביעת מזונות ילדים לבית המשפט בניגוד להתחייבותה בהסכם הגירושין. מקרה זה שב וממחיש את הצורך בהבהרת בית הדין בעת סידור הגט כי כשרות הגט אינה תלויה בכל מעשה עתידי. וראו למשל בפסה"ד של בית הדין באשדוד (תיק 13400/3, 27.9.12, פורסם במאגרים) ששלל את האפשרות להעלות ספק בכשרות הגט במקרה דומה: "ביה"ד הדגיש במעמד סידור הגט (כפי שנעשה בכל סידור גט בביה"ד דן) - חזור והדגש - כי אין כל התלייה בין סידור הגט וכשרותו ובין ביצועו של הסכם הגירושין בפועל, וכי חלות הגט אינה תלויה ואינה מותנית בשום דבר שבעולם".

פסקי הדין מס' 6 ו-7 עוסקים בשאלה אותה ראינו רבות בגליונות 'הדין והדיין': האם יכול בעל שחויב בגט להתנות את מתן הגט בתנאים מסוימים שעל האשה לבצע. במס' 6 אנו רואים מחלוקת בנושא בין הדיינים הרבנים גורטלר ואלגרבלר במקרה בו הבעל דורש להעביר את הדיון בהסדרי הראייה מבית משפט בחו"ל לבית הדין הרבני בארץ. בעוד האחרון מאריך להראות שהבעל אינו יכול להעלות תנאים כאלה וממילא ניתן להטיל עליו אפילו מאסר, הרי שהראשון קובע שדרישתו של הבעל סבירה ויש לקבלה, ו"במקרה כזה האשה היא זאת שמעגנת את עצמה", ולא ניתן להפעיל מאסר כנגד הבעל.

דומני שמס' 7 מדבר בעד עצמו. השוואה בין הדיונים מלמדת כי תנאו של הבעל לקבלת הרכוש לא השתנה. מדוע אם כן קבע ביה"ד בדיון הראשון כי "אין לראותו [את הבעל] כמעגן", ואילו בדיון השני כי "במקרה שלפנינו מדובר בעיגון קשה"? התשובה נעוצה ככל הנראה בשני שחל בינתיים בנכונות האשה להעביר את הדיון מבית המשפט לבית הדין. לאחר שהאחרון זכה בסמכות, הרי שהגט כבר אינו יכול לשמש "כקלף מיקוח", למרות שמבחינת בית הדין היה בהחלט יכול לשמש ככזה קודם לכן.

שנה טובה,
פרופ' עמיחי רדזינר
עורך ראשי

הדין והדיין

פסקי דין רבניים בנושאי משפחה

The Law and Its Deciso

גיליון מס' 37, חשוון תשע"ה אוקטובר 2014

מערכת הדין והדיין

יו"ר המערכת: פרופ' רות הלפרין-קדרי, ד"ר סוזן וייס
עורך ראשי: פרופ' עמיחי רדזינר
עורכת: עו"ד בת-שבע שרמן-שני
חברי המערכת: עו"ד עדי רז, עו"ד אסנת קרפלוס-גלעם,
עו"ד שי זילברברג
מנהלת ומפיקה: עו"ד גלית שאול
סגנית עורך: חיה טובי
עיצוב וביצוע גראפי: הסטודיו של מיכל

כתובת המערכת:

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן
הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן 52900
טל: 03-5318895, פקס: 03-7360499

E-mail: DVD@rackmancenter.com

www.rackmancenter.com

סימני הבאת פסקי הדין:

 פסק דין מלא:

 תקציר:

 פסק הדין בחלקו:

ראשי תיבות:

בזה"ז - בזמן הזה

בע"כ - בעל כורחו/ה

ג"פ - גט פיטורין

דמו"י - דת משה וישראל

דר"ת - דרבינו תם

זמ"ז - זה מזו

חדר"ג - חרם דרבינו גרשום

טו"ר - טוען/ת רבני/ת

טו"מ - טענות ומענות

כ"ש - כל שכן

לכו"ע - לכולי עלמא

לפי"ז - לפי זה

עו"ס - עובד/ת סוציאלי/ת

פו"ר - פריה ורביה

פרש"י - פירוש רש"י

צ"ב - צאן ברזל

שאל"כ - שאם לא כן

שכ"ו - שאר כסות ועונה

שלו"ב - שלום בית

חוק"ק - חופה וקידושין

אין במובא כאן משום תחליף ליעוץ משפטי

©

כל הזכויות שמורות

ISSN 1565-4176

ילדים

1. בקשה לאישור הסכם גירושין מספיקה לבדה כדי להקנות לביה"ד סמכות נמשכת בענייני משמורת.

**בית הדין האזורי ירושלים:
הרב אברהם שיינפלד - אב"ד
הרב אליהו אברג'יל - דיין
הרב מרדכי טולידאנו - דיין**

העובדות:

הצדדים התגרשו לפני חמש שנים וחצי. ביה"ד אישר את הסכם הגירושין ונתן לו תוקף של פס"ד. כעת מבקש האב לדון בתביעת משמורת והסדרי ראייה. האם מסרבת ולטענת ב"כ לביה"ד אין סמכות לדון בנושא, משום שמעולם לא דן בו ורק אישר טכנית את ההסכם ולכן אין לו סמכות נמשכת.

נפסק:

גם אם נקבל את העובדות שמציינת ב"כ האם הנוגעות לאישור ההסכם, גם אז אין זה אישור טכני של ההסכם ובוודאי בנוגע למשמורת ילדים. כי יש להבחין בין דיון ופס"ד שהוא סופי וסוגר את הדלת על בעלי הדין ובין דיון ופס"ד שבאופיו הוא כפסק דין זמני. הסכמות צדדים עובר לסידור הגט בענייני משמורת והסדרי ראייה, הם זמניים באופיים וניתנים לשינוי עם שינוי נסיבות. לכן אין הגיון לקיים דיון ארוך במועד אישור ההסכם, כאשר יש הסכמות בין הצדדים בנוגע למשמורת והסדרי הראיה. מדוע היה צריך ביה"ד לעכב את הגירושין, להאריך את הדיון ולגרור את הצדדים להביא הוכחות בנושא שמוסכם עליהם? את מי היה הליך כזה משרת?

די שביה"ד משתכנע שהצדדים מודעים להחלטתם והיא אינה פוגעת בשלב זה בטובת הילדים. והיה ויתברר שאין ההסדר שבהסכם טוב לילדים, פתוחה הדלת בפני כל הורה להגיש בקשה לבחינת המצב מחדש. גם טובת הצדדים היא להפחית את המתח והלחץ בו נתונים בני זוג הבאים להתגרש. כאשר ביה"ד משתכנע שהצדדים פועלים בהסכמה ובהבנה, למה לו לעורר התדיינות מיותרת ביניהם? האם רק כדי לקנות סמכות שיפוט, כסברת ב"כ האם. האם סבורה ב"כ האם שהגון ונכון לקיים דיונים רק כדי למלא את הפרוטוקול, כשהדבר אינו נחוץ לגופו של עניין?

נוסיף עוד, שגם מבחינה ציבורית, אם ינהגו בתי הדין כדרישת ב"כ האם, יתמלאו יומני בתי הדין בדיוני סרק שאין בהם תועלת, והזקוקים באמת לעזרת ביה"ד יאלצו להמתין זמן רב מדי עד שעניינם יגיע לדיון. עדיף לקיים דיון קצר בבחינת ההסכם לגופו, ולאשר אותו, עד אשר יתעורר הצורך האמיתי לברר את הענין באופן יסודי יותר. לכן גם אין לומר שביה"ד סיים את תפקידו עם אישור ההסכם.

יתר על כן, בתקנות הדיון (קנד, קנח) נאמר: "בבקשה לגירושין,

אף בהסכמת בני הזוג, יתקיים דיון כמו במשפט רגיל וינתן פסק דין לגירושין, אך במקרה של שכיב מרע...", "לא יסודר גט לפני מתן פסק דין לגירושין, גם בהסכמת בני הזוג". לכן גם בקשה לגירושין ו/או לאישור הסכם גירושין, היא למעשה תביעה למתן פסק דין לגירושין. הגדרת תיק כתביעה או כבקשה הוא ענין מנהלי בלבד (לצורך קביעת האגרה, משך הדיון, מערך סטטיסטי וכדו').

בנוסף לכך, הבקשה היא לאישור הסכם גירושין (כמו שנכתב במדבקה על גבי התיק עצמו). דהיינו, מתן תוקף חוקי להסדר שיביאו הצדדים לאישור ביה"ד. הסדר שמאושר ומוסכם בפני ביה"ד הוא פסק דין לכל דבר ועניין, הן על פי ההלכה והן לפי החוק. לפי ההלכה: ראה נימוקי יוסף בבא בתרא, דף קכח ע"א, ש"וכוחם של בית הדין הוא להפוך את דיבורו מיד לגמר דין". וביאור דבריו (בחזון איש, סנהדרין, סימן יז, סוף ס"ק ט): "והטעם דבהשבע או איני נשבע, יש כאן תביעת ממון. והשבע, ואיני נשבע, הוא חיסול הסיכסוך. והשיב כדנו לפני בית הדין, וב"ד צוו כך."

ולפי החוק: ראה בג"צ אליהו עמרני נ' ביה"ד הרבני הגדול ואחרים 566/81, פסקאות 7-8 בהם נאמר: "הבחנתו של ב"כ העותר, לעניין שאלת הכריכה, בין המקרה של הגשת תביעת גירושין על ידי אחד מבני הזוג לבין מקרה של הגשת הסכם בדבר גירושין על ידי שני בני הזוג, אין לה עמידה ואינה עולה בקנה אחד לא עם פירושו הנכון של לשון סעיף 3 ולא עם המגמה שביסודו של סעיף זה וכמה טעמים לדבר..."

ב"כ האב מוסיף, שלאחר שביה"ד קבע כבר את סמכותו לדון בבקשת האב לביטול ההסכם, הרי ממילא כלולה בכך גם סמכות ביה"ד לבטל את סעיף המשמורת שבהסכם. ולשם כך, ביקש ביה"ד את חו"ד עו"ס לכן לא יכול להיות ספק בסמכות ביה"ד למנות עו"ס לבדיקת הטיפול של האם בילדים. לאור האמור החלטנו:

1. דוחים טענות האם בנוגע לסמכות ביה"ד לדון במשמורת הקטינים.
2. על האם לשתף פעולה עם עו"ס כפי האמור בהחלטה הקודמת של ביה"ד.
3. בדיון הקרוב ישמע ביה"ד את טענות הצדדים לגופו של עניין.

תיק מספר 738917/3
ניתן ביום כ"ו חשוון תשע"ד (30.10.2013)
הופיעו: עו"ד מיכל כהן-קורינאלדי (לאשה),
טו"ר צבי גלר וטו"ר זיו ברקוביץ' (לאיש)

פסק הדין גם בנושא מאבקי סמכות.

2. אישור הסכם גירושין בו מותרת אשה על אפוטרופסות הילדים מכיוון שחזרה בשאלה.

**בית הדין האזורי ירושלים:
הרב מתתיהו שרים - אב"ד
הרב אברהם כלאב - דיין
הרב ישראל יפרח - דיין**

העובדות:

האשה עזבה את העולם החרדי וכתוצאה מכך הצדדים החליטו

הצדדים ומשקף את צרכי הילדים.

נפסק:

לאחר העיון בנו בדעה שיש לדחות את התביעה לביטול המזונות או הפחתתם. האב טוען שחיובו לזון את הילדים הוא מדין צדקה בלבד. אך טענה זו נכונה רק כאשר ביה"ד מחייב אותו. מה שאינו כן כאשר החיוב הוא מכוח הסכם גירושין. שתנאי הסכם גירושין הם תוצאה של הסכם בין שני צדדים. לעתים כאשר צד אחד להוט מאוד להתגרש, הוא מוכן לויתורים לטובת הצד השני. מכל מקום ברור, שלאחר שאותו צד בא על סיפוקו והשיג את הגט המיוחל, הוא לא יכול לבקש לבטל את ההסכם באופן חד צדדי. כי תנאי ההסכם הם התמורה שהתחייב תמורת הגט. לכן גם הטענה שהמזונות גבוהים יותר מצרכי הילדים, אינה נוגעת לכאן, הואיל ולא מדובר בחיובו של ביה"ד, אלא בהתחייבות מכוח הסכם.

מזונות שאדם מתחייב מעצמו במסגרת הסכם הוא משמעותי יותר ממזונות מכון הדין האישי או תקנת חז"ל. וכבר האריכו בתי הדין בעבר בעניין זה, לכן נסתפק בציון כמה אסמכתאות: פד"ר ב, עמ' 96-65 (הגר"א גולדשמידט צ"ל); פד"ר ג' עמ' 333 (ביה"ד הגדול); פד"ר ט, עמ' 303 (ביה"ד ת"א); וראה עוד, קובץ שורת הדין א, עמ' קיח-קכא "הפחתת מזונות שבהסכם גירושין". גם הסכמת האם להפחתת המזונות אינה מועילה בכגון זה, שהרי ההתחייבות היא למזונות הילדים. והאם אינה יכולה לוותר על זכויות של הילדים, גם אם היא זו שהשיגה זכויות אלה בעבורם. הדבר מפורש בתוספתא (כתובות, פ"י ה"ג): "כתב לזון את בת אשתו ושברה לו [= כתבה לו שובר, כלומר, פטרה אותו מההתחייבות], לא כל הימנו שזכין לקטין ואין חבין לו". הרא"ש הביא תוספתא זו בפסקיו (כתובות, פ"ב סימן א), וכן פסק בשו"ע, אה"ע, סימן קיד, סעיף ג. ואין כאן מקום להאריך. אמנם יכולה האם לשלם בפועל את צרכי הילדים במקומו של האב (ככל פורע חוב של חבירו), אך החיוב הנמשך על האב עומד במקומו.

לעתים ניתן להביא לשינוי בחיוב שבהסכם, וזה כאשר לחייב אין יכולת לשלם. וגם אז, אין ביה"ד מבטל את החיוב, אלא דוחה את מימושו לזמן מאוחר יותר. דבר זה מוכר בהלכה כ"סידור לבעל חוב". על פי ההלכה זו בוחנים את צרכיו הבסיסיים של החייב, ומשאירים לו כדי חייו, ואת השאר גובים לבעלי חובותיו... אשר לטענת האב שהוא שילם תשלומים שונים בעבור הילדים הגדולים... אין הדבר יכול להוות עילה לביטול חיוב שבהסכם... ההתחייבות היא למזונות הילדים הקטנים, וכאמור למעלה, אין מי שיכול לפטור אותו מחיוב זה".

לאור האמור פסקנו: א. דוחים תביעת האב לביטול ו/או הפחתת סכום המזונות שנקבעו בהסכם הגירושין...

תיק מספר 703231/10

ניתן ביום י"ג במרחשון התשע"ד (17.10.2013)

הופיעו: עו"ד תאנה אקרמן (לאיש),

עו"ד אביטל צחור ועו"ד יעל פיש (לאשה)

למדור זה ראו גם פסקי דין מס' 6, 8, 9.

להתגרש. הילדים נותרו אצל האב, בשל טענתו כי רק כך יוכלו להתחנך בחינוך חרדי. בהסכם הגירושין נאמר כי האשה מוותרת על האפוטרופסות וכי האב יהיה משמורן יחיד. עוד דרש האב כי בהסדרי הראייה יילקחו בחשבון מגבלות לבוש צנוע של האם וכו'. האשה אומרת לבית הדין כי ההסכם על דעתה.

נפסק:

א. לאחר שביה"ד שמע את הצדדים, במיוחד את האשה שהצהירה בפנינו כי היא מוותרת על האפוטרופסות על הילדים, וזאת מכיוון שהיא אשה חילונית והילדים הם ילדים חרדים שמתחנכים במוסדות חרדים, ולכן היא אינה יכולה ואינה מסוגלת להחזיקם ולחנכם ברוח זו, ולכן היא מבקשת שהאפוטרופוס היחידה עליהם יהיה אביהם, אנו פוסקים כי האפוטרופוס והמשמורן היחיד על הילדים הוא אביהם... והוא יחליט בלעדית בכל ענין הקשור להחזקת הילדים, משמורתם, חינוכם וכו'.

ב. היה ותוגש ע"י האשה בקשה להסדר ביקורים בינה לבין הילדים, כי אז ידון ביה"ד בבקשתה.

ג. כל עוד הילדים במשמורת ובהחזקתו של האב, יספק להם האב את מזונותיהם ואת כל מחסורם.

ניתן ביום כ"ח אדר א תשס"ה (09.03.2005)

הופיעו: עו"ד ישראל מנדל (לאיש), האשה לא מיוצגת

הערה: בית המשפט לענייני משפחה ביטל את ההסכם שאושר בבית הדין מאחר והחלטת בית הדין הרבני לא ניתנה לאחר שקילה ובחינה מעמיקה של טובת הילדים, אלא רק לאחר מענה רפה של הסכמה מצד המשיבה לביטול אפוטרופסותה. ערעור שהוגש על כך לבית המשפט המחוזי נדחה. ראו: עמ"ש (ירושלים) 23883 - 05-10 (30.1.11), פורסם במאגרים.

פסק הדין מתאים גם למדור תנאים למתן הגט.

3. דחיית תביעה להפחתת דמי מזונות מן הטעם שהמזונות הנם מכוח הסכם ולא מכוח צדקה ולכן חיובם חזק יותר.

בית-הדין הרבני האזורי ירושלים:

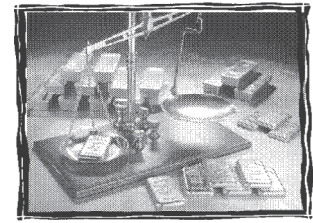
הרב אברהם שיינפלד - אב"ד

הרב אליהו אברג'יל - דיין

הרב מרדכי טולידאנו - דיין

העובדות:

הצדדים גרושים ולהם 7 ילדים, שניים מהם קטינים. מזונות הילדים נקבעו בהסכם גירושין שנחתם בין הצדדים. האב הגיש תביעה להפחתת מזונות בטענה שהאם מחבלת בקשר שלו עם הילדים וכן בשל מצבו הכלכלי הנובע מפטוריו. עוד טוען האב כי הואיל ושניים מילדיו הנם מעל גיל 15, הרי שחיובו במזונות הנו מדין צדקה ואין הוא מחויב בצדקה כאשר הוא עצמו נזקק לצדקה מאחרים. האם טוענת בתגובה כי האב אינו משלם את דמי המזונות, כי מצבו הכלכלי איתן והוא בעל אמצעים ונכסים. עוד מוסיפה האם כי סכום המזונות נקבע בהסכם גירושין ברצון

רכוש

4. מעמד פסיקת בית המשפט העליון בנושא רכוש ושאלת סתירת הדין בעקבותיה.

חדשה- פסיקת בית המשפט, מכל מקום לא יעלה על הדעת כי כל פסיקה משפטית חדשה תיתן פתח לפתיחת כל תיק שנידון קודם פסיקתה של טענה משפטית חדשה זו. וכי וכשניתן פס"ד בבלי או פס"ד סימה אמיר, נפתחו כל התיקים שנידונו שלא על פי פס"ד בבלי או פס"ד סימה אמיר? על כן פסק דין שניתן בזמנו ב-י"ז בשבט התש"ע (01.02.10) עומד כולו בעינו, כולל המלצת ביה"ד לצדדים לעשות היוון עתה לזכויות האם ואל לה לסחוב "גיבנת" זו על גבה ליובל שנים. ובאם יש לה נזק כל שהוא ממהלך שכזה, תבוא בדברים עם האב לפיצוי כלשהו.

בית-הדין הרבני האזורי נתניה:
הרב מיכאל עמוס - אב"ד
הרב שניאור פרדס - דיין
הרב אריאל ינאי - דיין

טענות בעניין \$50,000

הגרוש וב"כ מלינים כי בהתאם לפסק הדין שניתן על ידי בית הדין בתאריך 19.07.2010, הותר לתובע להגיש את כל טענותיו בנוגע ל\$20,000 שניתנו לו במתנה על ידי אמו. טענת התובע כי סכום זה הינו כסף שניתן לו במתנה על ידי אמו וחל עליו אותו הדין בפס"ד זה אשר קבע כי כספים שניתנו ע"י הדודה לאם, שייכים לאם בלבד, וזאת מכוח הסכם הממון שנכרת ביניהם שבו נקבע כי כל מתנה מכל סוג שתתקבל בתקופת הנישואין היא ופירותיה יהיו שייכים למקבל ולא יהיה לשני כל זכות בה. והוא הדין בנושא הכספים של הגרוש ממשחקי פוקר בסך \$30,000, ומכיוון שעל פי ההסכם רק הכנסות מעבודה או מניהול משק בית משותף יהיו משותפים, הרי שהכספים שלו ממשחקי פוקר בסך \$30,000, הרי הם של התובע ואין לאם חלק בהם. טענות אלו יש לדחות על הסף. בית הדין נתן פסיקה על סכום זה וגם נימק את פס"ד. כלל לא היה ראוי להעלות בשנית טענות אלו אחר שניתן פסק דין חלוט בתאריך כ"א בכסלו התשס"ט. כל עיכוב בקיומו של פסק דין זה, יגרור אחריו חיוב בהוצאות על אי קיום פס"ד. נכון שבית הדין נתן רשות לב"כ האב להגיש כל טענות אבל לא טענות שנידונו כבר וניתן פסק דין עליהם. לשון ביה"ד הייתה: "באם לאב ו/או לב"כ יש טענות על כספים שהאם הוציאה שלא כדין, או הבריחה קודם ליום פקיעת הנישואין, עליהם לטעון בצורה מסודרת...". העולה מכל האמור: ג. פסק הדין בעניין ההיוון ובענין הטענות על \$50,000 שנטענו ע"י הגרוש וב"כ, נשאר בעינו.

העובדות:

הצדדים הגיעו להסכמות בנושא משמורת קטינים והוצאת דרכונים לקטינים, אך לאם טענות בדבר הסדרי הראייה. מנגד, טוען האב כי האם העתיקה את מקום מגוריה בניגוד לדעת בית הדין. בעניין הזכויות הפנסיוניות של הצדדים, קבע בית הדין בעבר כי מימוש זכויות עתידיות יעשה רק בהגיע מועד גמילתן. לאחר פסיקת בית הדין, קבע בית המשפט העליון כי מועד איזון זכויות פנסיוניות יהיה לפי ערכן ביום הפירוד לפי חוות דעת אקטוארית ולא יידחה ליום מימושן. לפיכך הגיש הבעל בקשה לסתירת דין כדי לבצע היוון מידי.

נפסק:

טענות בעניין ההיוון

על פי כללי ההלכה, זכאי בעל דין לבקש מחדש בעניינו על סמך טענות עובדתיות או ראיות שלא היו ידועות לו בדיון הקודם. כללי "מעשה ביי"ד" זרים למשפט העברי וכל בעל דין שיש בידו זכות יכול לבוא ולתבוע את זכויותיו. בנדון דידן, משיצאה פסיקה חדשה בעניין, בבית המשפט העליון, שאף כבוד בית הדין הרבני מחוייב לה, הרי שיש לסתור את הדין מתאריך 01.02.10 ולדון בו מחדש, ולקבוע כי יבוצע איזון מידי של כלל הזכויות הפיננסיות של בני הזוג.

הנושא נדון בהרחבה בעיקר בשולחן ערוך (ח"מ סי' כ). סיכומה של ההלכה באה לידי ביטוי בסימן י"ד לתקנות הדיון בבתי הדין הרבניים- התשנ"ג. על פי המשפט העברי ותקנות סדרי הדין הנהוגים בבתי הדין הרבניים, תקנות קכח-קלא, אשר כותרתן היא "סתירת הדין והדיון מחדש". לבית הדין סמכות לדון מחדש בהסתמך על תקנה קכ"ט לתקנות הדיון, לפיה בעל דין זכאי לבקש דיון מחדש על סמך ראיות חדשות שהגיעו אליו, ורשאי בית הדין על פי המשפט העברי, לבטל את פסק דינו... בית הדין דוחה את בקשת ב"כ הגרוש לדון מחדש בפס"ד שניתן בעניין ההיוון.

תקנה קכ"ט קובעת כי: "בעל דין זכאי בכל זמן לבקש דיון מחדש מבית הדין שדן בעניינו על סמך טענות עובדתיות או ראיות חדשות שלא היו ידועות לו בדיון הקודם". בפנינו, אין ב"כ הגרוש מעלה עובדות חדשות או ראיות חדשות. הוא מעלה טענות משפטיות חדשות. על טענות משפטיות היה לו לערער בזמן הקבוע לערעור ואף שלטענה משפטית זו יש לו ראייה

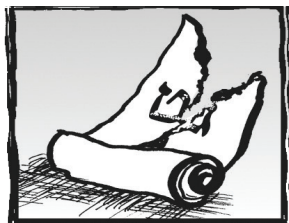
תיק מספר 287209/3

ניתן ביום כ"ט בניסן התשע"א (03.05.2011)

הופיעו: עו"ד אורי צפת (לאיש), עו"ד מאיר בר-מוחא (לאשה)

פסק הדין עוסק גם בנושא סדרי דין.
למדור זה ראו גם פסקי הדין מס' 7, 10

ביטול גט

5. ביטול גט מחמת תביעה להגדלת מזונות בבית משפט, בניגוד לאמור בהסכם הגירושין.

6. האם בעל שחויב בגט יכול להתנות את מתן הגט בתנאים; מינוי שליחות לקבלת גט במקרה של חשש מעיגון.

בית הדין הרבני הגדול:
הרב דוד ברוך לאו - יו"ר
הרב ציון אלגרבל - דיין
הרב נחום שמואל גורטלר - דיין

העובדות:

הצדדים נישאו לפני כ-11 שנה ולהם שתי בנות משותפות. האישה עזבה את ישראל לפני כ-7 שנים ומאז היא מתגוררת עם בנותיה בארה"ב. האשה תבעה גירושין לפני כ-5 שנים והעלתה טענות קשות כנגד בעלה. 4 שנים לאחר תביעת האשה תבע הבעל שלו"ב. ביה"ד קמא חייב את הבעל בגט לפני כשנתיים וערעור הבעל בעניין זה נדחה מן הטעם ששני הצדדים רוצים בגירושין והבעל נמנע מלגרש את אשתו מכיוון שלדעתו האשה לא המציאה בטוחה מספיקה לצורך ראיית הילדות. מחמת פרישת ההרכב הקודם לגמלאות התיק הועבר להרכב אחר אשר האשה תבעה בפניו כי יוטלו סנקציות על הבעל. ביה"ד קמא נענה לבקשת האשה והטיל סנקציות כנגד המשיב אך לא הורה על מאסרו מכיוון שלא הוצגה בפניו כל עילה נוספת המצדיקה כפיית גט על הבעל, וכן מכיוון שהבעל פנה לביהמ"ש בתביעה ניקית לצורך אכיפת הסדרי הראייה בביהמ"ש לענייני משפחה. על החלטה זו הגישה האשה ערעור וטענה שמאחר והבעל עדיין מסרב לתת לה גט ביה"ד הגדול צריך לפסוק שניתן לכופ את הבעל על ידי מאסר. הבעל טען בפני ביה"ד הגדול כי הוא מוכן לתת גט לאשה אלא שהוא רוצה להבטיח את ביקורי הבנות. הצדדים הגיעו להסכמה בעניין מספר הביקורים והוצאות הנסיעה אך הצדדים לא מגיעים להסכמה על ערבויות לצורך הבטחת ההסדר.

ב"כ הבעל הציע בדיון כי הצדדים יעניקו סמכות לביה"ד האזורי בעניין הסדרת ביקורי הבנות וביה"ד קמא יקבע האם האשה עומדת בהתחייבותה בעניין הביקורים. לטענת ב"כ הבעל עצם העובדה שעניין הביקורים יהיו בסמכות ביה"ד קמא יאפשר להם לאכוף את הביקורים על פי אמנת האג.

 נפסק:

דיון ראשון:

הרב גורטלר: לאחר עיון בתיקי הצדדים ובהחלטות ביה"ד קמא מתברר: א. לא התברר אם הבעל שלח את האשה עם הילדים שתגור בחו"ל, כטענת האשה, או שהאשה ברחה עם הבנות מהארץ כטענת הבעל. ב. ברור שעתה הצדדים אינם חפצים זה בזה, ושניהם רוצים להתגרש. ג. ברור שהאשה אינה יכולה להעמיד ערבויות, שיבטיחו את ביקורי הילדים בארץ.

לאור האמור הבעל חייב לתת גט לאשתו ואפשר לכופ אותו במאסר משום שהצדדים כיום לא רוצים זה את זה. האשה אינה צריכה לותר על זכויותיה בדברים הממוניים, ודברים אלו יוכלו להתברר אחרי סידור הגט.

למרות שהבעל חייב לתת גט לאשתו ואפשר לכופ אותו על כך, מכל מקום כאשר הבעל מתנה את מתן הגט בזכויות אלמנטריות שלו, שיבטיחו הסדר לביקורי הבנות בארץ, והוא מסכים שהמשמורת תהיה אצל האם, אלא שהוא מבקש

בית הדין האזורי ירושלים:
הרב ישראל יפרח - ראב"ד
הרב מאיר יששכר מאזוז - דיין
הרב יוסף גולדברג - דיין

 נפסק:

החלטה ראשונה:

הצדדים התגרשו בביה"ד בתאריך 26.05.2011 וביה"ד אישר בתאריך הנ"ל את הסכם הגירושין ביניהם. בסעיף 19 להסכם הצהירו הצדדים שנושא מזונות הילדים יהיה בסמכותו של ביה"ד. על אף האמור בהסכם, האשה פתחה לאחר הגירושין תביעה בביהמ"ש להגדלת מזונות הילדים וביהמ"ש החליט שהנושא נמצא בסמכותו.

בדיון שהתקיים בביה"ד בתאריך כ"ז אייר תשע"ג 07.05.2013 הצהיר ב"כ האשה שלדעתו הסמכות נתונה לביהמ"ש ועל כן בדעתו להמשיך שם את ההליכים וזאת על אף שהובהר לו שלדעת ביה"ד הסמכות נתונה לביה"ד וכמו"כ ניתנה החלטה נפרדת בנידון.

ביה"ד רואה את תביעת האשה בחומרה וביה"ד הודיע לב"כ האשה כי לתביעתה של האשה בביהמ"ש יש השלכות הלכתיות חמורות בענין הגט. לאור האמור לעיל, מחליט ביה"ד לעכב את נישואי הגב'... וזאת עד למחיקת תביעתה בביהמ"ש והעברת התביעה לביה"ד. יש להעביר החלטה זו להנהלת בתי הדין ולב"כ הצדדים.

החלטה שנייה:

לאחר שמיעת ב"כ האשה וב"כ הבעל, ביה"ד מחליט: אחרי שאשה עשתה דין לעצמה ופנתה לערכאה אחרת להגדלת מזונות ונפסק לה 5,000 ש"ח, למרות שהצדדים קבלו סמכות ביה"ד הרבני בהסכם הגירושין כי כל התביעות בעניין משמורת, חינוך ומזונות הילדים, ידונו אך ורק בבית הדין הרבני, על כן בדיעבד הבעל מסכים לשלם למזונות ילדיו כפי שנפסק בערכאה אחרת, אך הוא דורש את החזרת הכספים לפי הסכם הגירושין, סעיף 8.4 ובו העביר לאשה סך 400,000 ש"ח שניתן לאשה עבור השלמת מזונות, כי אי אפשר לגבות מזונות כפולים בשתי ערכאות.

תיק מספר 748890/16

ההחלטות ניתנו ביום כ"ח באייר תשע"ג (8.5.2013),

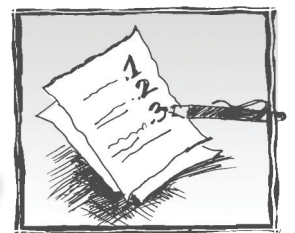
וביום י"ט בשבט תשע"ד (20.1.2014)

הופיעו: עו"ד יוסף ראובן (לאשה), טו"ר הרב יהושע זנד (לאיש)

הערה: עו"ד עדי רז ועו"ד שי זילברברג מהקליניקה של מרכז רקמן הגישו ערעור על פסה"ד. הערעור תלוי ועומד.

פסק הדין דן גם בנושא מאבקי סמכות.

**תנאים
למתן הגט**

ויש לדמות דין זה לדין נזקקים לתובע תחילה (עיין חו"מ סי' כד) שכל שאחד תובע ממון והשני תובע חפץ כתביעת נגד, נזקקים לתובע תחילה ומחייבים אותו לשלם ואפילו שביני ביני יכול זה שכנגדו להעלים את החפץ, ואז גם אם יזכה בתביעה הדבר לא יועיל לו.

שוב ראיתי בשו"ת שיבת ציון (סי' צו) שדן בזה: "ע"ד שאלתו וכו' והשיב היבם ע"י שליח ב"ד שהיבמה תעשה שטר בירורין לציית ד"ת עמו אצל הב"ד או אצל שאר לומדים בזה בורר לו אחר וזבל"א וכל מה שיצא מפי הב"ד יעשה בלי עיכוב, אך היבמה אטמה אזניה לציית ד"ת, והלכה שלא בידיעת ב"ד אל מושל העיר לקבול על היבם וכו'.

תשובה: הנה אם יש להיבם אשה אחרת כופין אותו לחלוץ וכו', וכ"ז היה לנו לפלפל אם היה הדין נותן לכופו אותו והכפיה היה ע"פ ב"ד, מ"מ כיון שהיבם צועק ככרוכיא ורוצה לציית ד"ת ולקבל על עצמו כ"מ שיושת עליו ע"פ פסק דיני ישראל והיא מסרבת לציית ד"ת, איך יעלה על הדעת לומר שהוא מחוייב לחלוץ כ"ז שהיבמה מסרבת לציית ד"ת עמו, ועיין בתשובת שב יעקב חלק אה"ע סוף תשובה מ"א שכתב בפירושו שיכול לעכב החליצה עד שיציית דין עמו...".

והיה מקום לומר שכל זה רק כאשר מדובר בכפיה ממש, אבל כאשר מדובר בחיוב בדרך של הטלת סנקציות, אין להתחשב בטענות הבעל ואפשר להטיל את הסנקציות. אבל מעיון בגוף דברי השב יעקב שם עולה שגם סנקציות בכלל זה, ששם השאלה היתה האם להטיל הרחקות דר"ת, והורה שאין לעשות זאת מהטעם הנ"ל.

שוב ראיתי בתשובת המהרי"ק (סי' קב) דפליג עליה: "אם יש ליבמה מממון בעלה בידה אני בעניותי אני רואה שיהא בידינו לכופו אלא על דרך שכתב ר"י מקורביל בסמ"ק שלו לשום חרם להבדל ממנו עד שיחלוץ כמו שכתבתי לעיל לשונו דבכה"ג שרי אפילו לדברי האומרים דאין כופין לחלוץ וראייה לדבר שהרי ידוע הוא שר"ת הפליג לדבר ולאסור לכופו הבעל לגרש בטענת דמאיס עלאי וכתב שכל המעשה בטענה זו טועה גמור ומרבה ממזרים בישראל ואפי' הכי בתשובה המתחלת מקול מחצצים כו' אשר שם האריך לאסור הכפיה בטענה זו כתב וז"ל אך כל רבותינו שוו בדבר תגזרו באלה חמורה על כל איש ואשה מזרע בית ישראל והנלוים עליהם שלא יהיו רשאים לדבר עמו ולישא וליתן עמו ולהרוויחו ולהאכילו ולהשקותו וללוותו ולבקרן בחלותו ועוד יוסיפו חומר כרצונם על כל אדם אם לא יגרש אותו האיש ויתיר את הילדה הזאת שבזה אין כפייה עליו שאם ירצה ימצא לו מקום והוא לא ילקה בגופו...".

בנידונו מבלי להיכנס בשאלת ההתניה ותליה בין גט ובין רכוש ביקורי סמכות וכדומה כמפורט במ"ש היות בנידונו לא צריך לכך היות ולא התברר אם האשה עזבה כדין או לא כדין וכן גם אם עזבה שלא כדין אם ניתן להחזיר היום הגלגל אחורנית שאז מהראוי שנושא ביקור הילדים יידון במקום מגורי האשה ובפרט כשהמדובר בין היתר גם בזכויות צד ג' קרי ביקור הילדים שמקומם כיום בחו"ל.

משכך אין לקשור גט בענין הסמכות המקומית בבחינת אחוז הוודאי והנח את הספק מעין דין נזקקין לתובע תחילה ומשכך יש להשאיר הבעל במאסר מתוקף חוק קיום פס"ד לגרושין למשך 30 יום ובסמוך לפני תום התקופה יש להזמין לסידור גט.

הרב גורטלר: עברתי על מה שכתב עמיתי הגאון הרב ציון

להבטיח את קיום הביקורים בכך שהאשה תעניק סמכות לביה"ד אזורי, שיפקחו על הביקורים אם הם מתקיימים אם לא, ויהיה בסמכותם לקבוע אם האם מקיימת את החובה שלה להבטיח את הביקורים, לא ניתן לאכוף את הבעל שיתן גט לאשתו ע"י מאסר.

נציין עוד שהמצב כיום שהסמכות לדון בהסדרי הביקורים נתונים לבית משפט בארה"ב, דבר המקשה על הבעל להתדיין שם על הסדר ביקורים, וגם קשה לו גם להוכיח אם האם מקיימת את הביקורים. הרי שדרישתו מאשתו שתעניק סמכות לביה"ד האזורי שהם יפקחו על הביקורים היא דרישה סבירה, ואם האשה מסרבת לדבר זה הרי שהיא מעגנת את עצמה.

נציין עוד שלא התברר אם הבעל שלח את האשה והבנות מהארץ כדי שיגורו בחו"ל כטענת האשה, שבמקרה כזה קיימת איזה שהיא הצדקה שהדין במשמורת תהיה נתונה לגורם בחו"ל. או שהאמת היא כטענת הבעל שהאשה ברחת מן הארץ עם הבנות, ללא תאום עם אביהם. לאור האמור לעיל ביה"ד פוסק כי כדי שיהיה ניתן לאכוף במאסר את הבעל שיתן גט לאשתו, על האשה להסמין את ביה"ד האזורי, שלו תהיה הסמכות לקבוע אם האם מקיימת את ודואגת שהבנות יבואו פעמים בשנה לארץ לראות את אביהם.

כיום הבעל נמצא במאסר לפי הוראות ביה"ד הגדול, הבעל יוכל להשתחרר ממאסר לאחר שיביא ערבויות בפני ביה"ד האזורי על סך 250,000 ש"ח, שיבטיחו את התיצבותו לדיונים בביה"ד האזורי או בפני ביה"ד הגדול.

הרב ציון אלגרבלי: לדעת הרבה פוסקים הדין דעביד איניש דינא לנפשיה נאמר רק כשמדובר במי שרוצה לתפוס את הגזלה בעצמה, ולא כאשר רוצה לתפוס ממון אחר בתורת משכון. ואפילו כאשר רוצה לתפוס ממון אחר כדי לגבות את מה שהתחייב לו על הממון הזה, אסור. ואפילו כשאין את האיסור של לא תבא אל ביתו וכו' כמו בתפיסה עבור חוב שאינו מחמת הלואה. ולכן גם בנידונו לא יוכל הבעל לתפוס את הגט משום שהוא כמו דבר אחר כלפי הרכוש, ואינו יכול לעשות דין לעצמו בדבר אחר. ראייה לדבר ממאי דקיי"ל שלא מתלים את מתן הגט בנתינת הכתובה, והאשה לא יכולה לדרוש שישליש את הכתובה לפני נתינת הגט, למעט במקרה שהאיש מכלה את ממון, שעין בשו"ת בן ימין (סי' יד) שבכה"ג נתנה הכתובה להיגבות מחיים, אבל בעלמא אי אפשר להתנות את קבלת הגט בתשלום דמי הכתובה, משום שהאשה לא יכולה להימנע מלעשות את מה שחייבת לעשות מהדין - לקבל את הגט - עד שתקבל את הכתובה.

ובענין זה עיין גם במש"כ בשו"ת נופת צופים סי' קכ"א (בחלוקה הראשונה משלש) שבכל מקרה שאפשר לכפות גט לפי הדין, הבעל לא יכול להטיל שום תנאי. וגדולה מזו כתב הרב דברי יוסף שמומר שגילה את דעתו שנותן את הגט רק על דעת כן שהאשה תמחל על כתובתה, והאשה מסרה מודעה על ההסכמה הזו, הגט כשר, וגילוי דעתו לא מבטל את הגט.

והגם שיש מקום לחלק בין כל הנידונים דלעיל לנד"ד, משום ששם מדובר במקום שיכולה להתדיין עליו אח"כ כמו בכתובה, ובנד"ד מדובר בענייני רכוש שהאשה תסרב לדון בהם לאחר סידור הגט. מ"מ נ"ל שמאחר והגט הוא דבר נפרד, ובגדרים של עביד איניש אי אפשר לתלות את ענייני הרכוש בגט, לכן לא יוכל הבעל לתלות את ענייני הגט בענייני הרכוש.

לנהל משא ומתן עם הצדדים ולהביאם להסכם בכל הדברים כדי שהצדדים כדי שיתגרשו בהסכם וללא לחץ של צווי הגבלה. ביה"ד בראשות הרב הראשי הגאון הרב לאו ניהל משא ומתן ללא לאות עם באי כוח הצדדים, אציין שהמשא ומתן וניסוח הסכם הגרושין ערך כעשר שעות ובשעה 19:30 הצליח הרב הראשי להביא את הצדדים להסכם גרושין ששני הצדדים הסכימו לחתום עליו.

הסכם הגרושין היה מותנה שישודר גט בין הצדדים. בדרך כלל צדדים שמגיעים להסכם גרושין ולא ניתן לסדר גט ביניהם באותו יום דוחים את סידור הגט למועד אחר. במקרה זה לא היה ניתן לדחות את סידור הגט כיון שהיה חשש כבד שצד אחד או שני הצדדים יחזרו בהם מההסכם. לכן היתה דחיפות שגט זה יערך מיד אחר חתימת ההסכם.

כאמור לעיל הרב הראשי הצליח להביא את הצדדים להסכם גרושין בשעה 19:30 (ביום ז' טבת) בשעה זו כבר ירד הלילה ועל פי הדין לא מסדרים גט בלילה רק במקרים של עיגון. בנוסף לכך היה קושי לסדר גט באופן מידי כיון שהבעל היה בארץ והאשה היתה בארה"ב.

אמנם ישנה אפשרות מבחינה הלכתית גם בתנאים אלו לסדר גט, וזה כאשר האשה ממנה בחו"ל שליח קבלה שיקבל עבורה את הגט בארץ, ואז האשה מתגרשת מיד כאשר שליח הקבלה מקבל מהבעל את הגט עבורה.

אולם גם סידור גט ע"י שליח קבלה הותר רק במקרים של עיגון, ורק כשברור לביה"ד שמסדר את הגט שהאשה מינתה שליח קבלה בפני ביה"ד מוסמך לכך. וצריך שביה"ד שבפניו מינתה האשה את שליח קבלה ישלח מסמך לביה"ד המסדר את הגט, שבו יאמר שהאשה מינתה שליח קבלה בפניהם, וצריך שביה"ד שמסדר את הגט יהיה בטוח שהאשה היא זו שמינתה את שליח הקבלה.

למרות השעה המאוחרת והקשיים ההלכתיים במקרה זה החלטתי בהסכמת דייני ביה"ד הגדול שאני (הרב נחום גורטלר) אערוך את סידור הגט באותה שעה. הורתי מיד לבאי כוח האשה שיאמרו לאשה שתגש לביה"ד רבני מוסמך במקום מגוריה בארה"ב ותערוך בפניהם מינוי שליח קבלה, ותמנה את הספרא דדיינא של ביה"ד הגדול לשליח לקבלה. שלחנו מיד במייל לביה"ד בארה"ב כתב מינוי לשליח קבלה.

במקביל הוראתי למנהל ביה"ד הגדול שיזמין מיד סופר ועדים שיכתבו את הגט. הסופר העדים הזמנו והגיעו, הבעל צוה על כתיבת הגט, והגט נכתב כדת וכדין.

האשה ערכה את מינוי השליח הקבלה כדת וכדין וקיבלנו במייל את כתב המינוי של השליח קבלה, וכן קיבלנו במייל את המסמך שהאשה חתמה על הסכם הגרושין. בשעה 20:45 מסר הבעל את הגט לשליח הקבלה כדת וכדין, וביה"ד קבע שהצדדים גרושים. הארכת לי לתאר מקרה זה כדי להבהיר כי הבעל נתן את הגט לאשה ללא כפייה, וזאת לאחר שהצדדים חתמו על הסכם גרושין המיטיב עם שניהם, ואף שכל צד לא השיג את מלוא דרישותיו. באתי לבאר ולהבהיר בשם דייני ביה"ד הגדול שלמרות המגבלות ההלכתיות שהיו בפני ביה"ד בעריכת גט זה, הרי שגט זה הינו כשר ללא עוררין.

אלגרבליו הנה אם השאלה היתה אם מותר לעשות נגד הבעל הרחקות דר"ת הייתי מסכים, אולם כאן השאלה לפסוק מאסר נגד הבעל והוי גט כפוי, איני יכול להסכים לכך. ואבאר יותר את דברי. אם האשה היתה נותנת סמכות לבי"ד בארה"ב היה מקום למה שכתב הרב, אולם האשה תבעה בערכאות שם, והקנתה סמכות לבית המשפט שם שידון במשמורת הילדים ובכל הכרוך לכך, וזאת ללא הסכמת הבעל, ועתה הבעל מסכים שהמשמורת תהיה אצל האשה אולם הוא דורש שביה"ד האזורי בירושלים יפקח על הביקורים, ויקבע אם האשה מקיימת את הביקורים, דרישה זו של הבעל היא מוצדקת, ואם האשה אינה מוכנה לקבל דרישה זו, אין בידינו לאכוף את הבעל במאסר שיתן גט לאשתו. במקרה כזה האשה היא זאת שמעגנת את עצמה.

הרב לאו: ראיתי את דברי חברי, ולאחר ששוחחתי עימם ארוכות נראה לי שוב, שעל אף שטענת הבעל אודות רצונו בערבות לראות את בנותיו אינה טענת סרק, ואכן מן הראוי היה כי האשה תסכים לדון בנושא בפני בית הדין הרבני האזורי, כפי שכתב הגר"נ גורטלר. מ"מ אין לקשור דרישה מוצדקת זו עם סירובו לקיים את החלטת בית הדין ולתת גט פיטורין, על כן מצטרף אני לדעת הגר"צ אלגרבליו להאריך את תקופת מאסרו ל - 30 יום, ובתוך הזמן ראוי כי יקיים את צו בית הדין.

דיון שני

הרב גורטלר: ביה"ד הגדול סידר גט בין הצדדים ביום ג' ז' טבת תשע"ד (10.12.2013) בנסיבות מיוחדות ועתה עלינו להחליט אם הגט כשר וניתן להתיר לאשה להנשא.

בדיון שהתקיים בביה"ד הגדול בתאריך ז' טבת תשע"ד (10.12.2013), התברר שמלבד המחלוקת הקשה שבין הצדדים בענין ראיית הבנות, קיימת ביניהם מחלוקת קשה נוספת, בענין סכום המזונות שהבעל יתן לבנותיו לאחר הגרושין. והנה אף שהסכום שנפסק נגדו הוא צודק לנוכח ההוצאות שיש לאם על בנותיה, מ"מ נראה שלא הוכח שהוא מסוגל להרויח את סכומי כסף שחייבוהו לשלם, וזאת בהתחשב שממשכורתו הוא צריך להפריש תחילה סכום הכסף שממנו הוא צריך להתפרנס.

הואיל והאם מעולם לא באה ארצה לדיוני ביה"ד, ולא היה ניתן לחקור אותה על כל מערכת המחלוקת שבין הצדדים.

והואיל והאשה האם לא התייצבה בפני ערכאה משפטית בארץ ותבעה שיתירו לה להוציא את הבנות לחו"ל, ולכן ישנה סבירות שהיא הוציאה את הבנות מהארץ שלא כדין. והואיל ונתון זה משליך לגבי זכותה של האם להחזיק את הבנות בחוץ לארץ ולמנוע את זכותו הבסיסית של האב לראות את בנותיו באופן תדיר, ונתון זה גם משליך לגבי זכותה העקרונית לדרוש שהאב ישלם מזונות לבנותיו בסכומים שנפסקו נגדו.

והואיל וכל הדברים דלעיל העיבו גם על זכותה של האם לדרוש שיוציאו צווי הגבלה נגד הבעל, כאשר הנשק היחיד שנשאר לו שיעשו עמו צדק הוא עיכוב נתינת גט עד שיגיעו עמו להסדר צודק בכל העניינים הנזכרים לעיל.

והואיל שמחמת כל הדברים הנזכרים לעיל יש חשש שאם הבעל יתן גט לאשה מחמת צווי הגבלה שביה"ד יוציא נגדו, הגט יהיה גט מעושה שלא כדין, או לכל הפחות היה חשש שיהיו כאלו שיוציאו לעז שהאשה התגרשה שלא כדין, ואסור לה להנשא.

לכן החליט ביה"ד הגדול בהרכב הרב הראשי לישראל הגאון הרב דוד ברוך לאו והגאון הרב ציון אלגרבליו, ואנוכי הרב נחום גורטלר

תשע"ד (18.12.2013)

הופיעו: עו"ד שרה מרקוביץ, עו"ד אסנת קרפלוס-גלעם ועו"ד שי זילברברג (שני האחרונים מהקליניקה של מרכז רקמן) (לאשה), עו"ד אריאל שריג ועו"ד ישראל ניסנבוים (לאיש).

פסק הדין מתאים גם למדור ילדים. פסק הדין גם בנושאים צווי הגבלה ומאבקי סמכות.

7. התנאת הגט אפשרית רק אם התנאי נוגע למסירת סמכות לבית הדין.

בית הדין האזורי תל-אביב:
הרב נחום פרובר - אב"ד
הרב יוסף גולדברג - דיין
הרב שלום ביבי - דיין

העובדות:

בספטמבר 2004 חייב בית הדין את הבעל בגט. העילה הייתה עובדת עזיבתו של הבעל את הבית כשנתיים וחצי לפני כן. עוד טרם עזיבתו, חיו בני הזוג בחדרים נפרדים משך שלוש שנים. בית הדין קבע כי אין לקבל את תביעת הבעל לשל"ב וכי "רק עניין של נקמנות מונע מלגרש את האשה, ורצונו הוא שהיא תמשיך להתעגן. ואין לתת יד למצב זה שבו האשה מתעגנת בחינם מתוך יצר נקמנות, ועל כן, יש לחייב את הבעל בגט". בנובמבר 2004 הגישה האשה תביעה לכפיית גט. פסה"ד הראשון ניתן בתביעה זו.

✂ נפסק:

בית הדין האזורי, דיון ראשון:

אמנם חייבנו את הבעל בגט, אולם יש לעכב חיוב זה. הבעיה היא שהבעל מוכן לגרש את האשה, אלא שמבקש למכור את הדירה המשותפת ולקבל חצי מסכום המכירה. האשה מתנגדת וטוענת שלא תוכל למצוא מקום מגורים לה ולילדים במחצית שווי הדירה. לדבריה, לא ניתן להתנות את הגט בשאלת הרכוש. ביה"ד הבהיר לאשה שזכותו של הבעל לקבל את חלקו בדירה, וכי התעקשותה מונעת את סידור הגט:

"היות וכל זמן שהבעל מוכן לתת גט ולא לעכבו, אלא שמבקש לקבל את הגיע לו ע"פ דין, והאשה לא מוכנה לתת לו, אין להחשיב את הבעל כמעגנה, אלא אדרבא, היא מעגנת את עצמה, בזה שאינה מוכנה לתת לבעל את המגיע לו ע"פ דין ולכן יש לעכב את חיובו של הבעל בגט, כל זמן שהאשה לא תהיה מוכנה לתת לו את המגיע לו ע"פ דין". ביה"ד מביא אסמכתאות לדבריו משו"ת מהרש"ם ח"ה סי' ט'; שו"ת אגרות משה אה"ע סי' קי"א; שו"ת שיבת ציון סי' צ"ג; שו"ת מהרי"ק שורש ק"ב; שו"ת מהרשד"ם סי' מ"א. כמו כן הוא מפנה לפסק דינו בתיק 5082/ס"א (פד"ר כ"א, עמ' 176).

"לאור הנ"ל מחליט ביה"ד כדלהלן: היות והבעל טוען שמוכן לתת גט, אלא שמבקש לקבל את חלקו בדירה [האשה לא מסכימה] אין לראות את הבעל כמעכב הגירושין, ואין לראותו כמעגן את האשה, ולכן ביה"ד מחליט לעכב את חיובו של הבעל בגט".

בית הדין הגדול:

שאלת ההפרדה בין סידור הגט ובין הדיון בשאלות הרכוש עולה בבתי הדין מדי פעם. הקו המנחה הוא שאם הבעל מעוניין להשתמש בגט ככלי לחץ על מנת שהרכוש יחולק לפי רצונו, אזי מוצדק להפריד בין הנושאים ולקבוע כי הגט יסודר ואז יידון הרכוש. אולם אם הבעל מבקש לקבל את המגיע לו ברכוש, אלא שהוא רק מבקש כי פסה"ד הרכושי יינתן יחד עם הגט, אזי יש מקום לקבל את טענתו. ברור שטענתו מתחזקת כאשר יש חשש שלאחר סידור הגט תמנע ממנו האשה לממש את זכויותיו. "בנידונו, מבקשת האשה להחזיק בכל הדירה, ויש מקום לחשש שלא תרצה לפנות את הדירה בבוא העת. בנסיבות אלו, צודק ביה"ד האזורי, שאין להפריד בין הרכוש ובין הגט. לסיכום: הערעור נדחה".

בית הדין האזורי, דיון שני:

"ביום 29.08.2006 הגישה האשה פעם נוספת תביעה לכפות את הבעל בגט. התקיים דיון נוסף ביום ה' טבת תשס"ז (26.12.2006). בדיון שהתקיים לפני ביה"ד האישה הודיעה לביה"ד שעקרונית היא מסכימה שאם יהיה גט מייד היא תעביר את כל הסמכות בנושא הרכוש לביה"ד וביה"ד הוא זה שיכריע בנושא הרכוש. ביה"ד הודיע לבעל שהיות והאשה מוכנה להעביר את כל הסמכות בנושא הרכוש לביה"ד, עליו יהיה לתת לאשה גט באופן מידי ולאחר מכן ביה"ד ידון בנושא הרכוש והבעל יקבל את חלקו ברכוש ע"פ פסיקת ביה"ד. הבעל ענה לביה"ד שהוא זקוק לזמן מחשבה ואין הוא יכול לתת תשובה באופן מידי.

ביה"ד קבע מועד נוסף ליום י"ב טבת תשס"ז (08.01.2007) לשמיעת תשובת הבעל. בדיון שהתקיים טען הבעל שאין מי שייצגו בעריכת הסכם גרושין. ביה"ד פנה ללשכה לסייע משפטי, וביקש שיעמידו לבעל עו"ד באופן דחוף, ע"מ לפתור את בעיית העגינות הקשה וביה"ד קבע מועד נוסף לדיון.

בדיון שהתקיים ביום כ"ה אדר תשס"ז (15.03.2007) בנוכחות הצדדים וב"כ הבעל, טען הבעל שלא מוכן לתת גט אא"כ יקבל את כל הרכוש המגיע לו. ביה"ד מבהיר בזה כדלהלן:

במקרה שלפנינו מדובר בעיגון קשה... כיום האשה מסכימה להעביר את כל נושא הרכוש מסמכות ביהמ"ש לסמכות ביה"ד, אם הבעל יסכים לתת לה גט מידי. ביה"ד מקבל את עמדת האשה, ולדעתנו הבעל צריך לתת את הסכמתו, שאם האשה תעביר את הסמכות בנושא הרכוש מביהמ"ש לביה"ד... מסכים הוא לתת גט מידי לאשה, ולאחר מכן ביה"ד ידון בנושא הרכוש... היות והבעל לא מוכן להסכים לכך, יש לראות שכוונתו להשתמש עם הגט כקלף מיקוח, דהיינו, אם יקבל ברכוש חלק כפי רצונו יסכים לגרש את האשה ואם לא יקבל חלק כפי רצונו לא יגרשה. אל לנו לתת יד לצעד זה, ועל כן, יש לחייב את הבעל בגט.

לאור הנ"ל חוזר ביה"ד על פסה"ד מיום 12.09.2004 ופוסק כדלהלן: מחייבים את הבעל לתת גט פיטורין כדמו"י לאשתו".

תיקים מספר 059130948-64/21-1/2

ניתנו ביום: באזורי: ט' שבט תשס"ח (19.01.2005); כ"ב ניסן תשס"ז (10.04.2007)

בגדול: כ"ט אייר תשס"ה (7.6.05)

הערה: למרות חיוב הגט, הגט לא סודר והאשה הגישה תביעת נזיקין. להמשך השתלשלות האירועים ראו: תמ"ש (ראשל"צ) 9877/02 פ.ע.נ' פ.י (17.08.2011), פורסם במאגרים.

פסק הדין מתאים גם למדור רכוש.
פסק הדין דן גם בנושא מאבקי סמכות
למדור זה ראו גם פסקי הדין 2, 8, 9.

עילות גירושין

8. חיוב בעל פגוע מוח בגט ושליחת היכולת להתנות את מתן הגט בתנאים הפוגעים בטובת הילדים.

בית הדין האזורי תל-אביב:
הרב אחיעזר עמרני - אב"ד
הרב דוד בירדוגו - דיין
הרב מאיר פרימן - דיין

העובדות:

בשנת 2007 עבר הבעל אירוע מוחי ולאחר מכן נולדו לזוג תאומים ע"י הפריה חוץ גופית. ענייני הרכוש והמשמורת מתנהלים בבית המשפט. האשה תובעת גט בטענה שהאירוע המוחי מונע מהבעל לקיים יחסי אישות, כמו גם לבעיות מנטליות שונות. מכיוון שכך, התאומים נולדו בהפריה חוץ גופית למרות שהיא יכולה להרות באופן טבעי. הבעל טוען כי היו ביניהם יחסים לאחר קרות האירוע וכי ההפריה החוץ גופית אינה קשורה אליו. לדבריו, הוא אינו רוצה להתגרש, אך אם האשה מתעקשת הוא מוכן לתת גט לאחר שיסודרו ענייני המשמורת.

נפסק:

אין ספק שהאירוע המוחי גרם לבעל נזק רב, גם אם הדבר אינו מונע ממנו להבין ולהשתתף בדיוני ביה"ד. יש לדון אם לאשה יש נאמנות לטעון כי הם לא מקיימים יחסי אישות. מהשו"ע בסימן קנ"ד ז' עולה שאם יש לאשה אומדנא המאשרת את טענתה זו הרי שיש לקבלה. יש אמנם מחלוקת בין הבית שמואל לגבורת אנשים האם ניתן לכפות בטענה כזו כאשר לאשה יש כבר ילדים, אולם אפילו הגבורת אנשים סובר שקיים חיוב לגרש.

"מהי רמת האומדנא הנדרשת? בשו"ת עין יצחק חלק ב - אבן העזר סימן לד מבואר שרמת האומדנא הנדרשת היא מינימלית, די בקיום אומדנא גרועה בדי לתת נאמנות לאשה לטענתה. הסיבה לבך, לדבריו היא שמעיקר הדין קיימת נאמנות מוחלטת לטענת האשה וכל הצורך באומדנא הוא לחומרה, ועל כן מספיקה אומדנא ברמה נמוכה... בהמשך תשובתו מביא העין יצחק את דברי ספר גבורת אנשים המביא פוסקים שפסקו בדעה שגם כיום קיימת נאמנות לאשה ללא צורך בראיות ובאומדנות... אמנם בכללי הדינים שבספר גבורת אנשים מסיק, שלצורך הנאמנות כן נחוצה אמתלא אלא שמספיקה רמת הוכחה מינימלית... נמצאנו למדים ביחס לטענת אשה על אי יכולת בעלה לקיים עמה יחסי אישות, שלחלק מהדעות קיימת נאמנות מוחלטת לטענה האשה, ולכל הדעות קיימת נאמנות במקום בו קיימת הוכחה ברמת אומדנא נמוכה, כמו כן לחלק מהדעות ניתן אף לכופ את הבעל לגרש ולכל הדעות ניתן לחייב את הבעל לגרש". במקרה דנן מהווה הפגיעה במוחו של הבעל אומדנא מספיקה על מנת לתת נאמנות לטענת האשה ולכן יש לחייבו בגט.

יש כאן גם עילה של מום גדול בבעל. ההפרעה שגרמה הפגיעה להתנהגות הבעל היא קשה ואינה מאפשרת להם לחיות יחדיו. הגדרת מום הבעל כמום המחייב גירושין תלויה ביכולת האשה לסבול את ההפרעה שהוא גורם. למשל, לכל הדעות מחלת הנפילה מביאה לחיוב בגט, ולחלק מהדעות אף לכפייה. "נראה שהעיקרון האמור בחולי הנכפה קיים בכל מחלה בה קיימת הפרעת התנהגות קשה הנגרמת כתוצאה מפגיעה מוחית. על כך בפסק הדין האמור בפסקי דין רבניים חלק ב עמוד 191: 'הסברה נותנת שגם בכל ליקוי אחר של המוח וכו' הגורם אף הוא לתופעות הדומות ממש לתופעותיה של מחלת הנפילה... הוי דינו של הבעל כמו דין הנכפה ממש ויש לכן לדון ולהתנהג לגביו כמו בחולה נכפה אמתי'. מהאמור נלמד לנדון דנן שהפרעת ההתנהגות והזיכרון של הבעל, כתוצאה מהפגיעה המוחית בה לקה, יש בהם כדי לחייב את הבעל בנתינת גט לאשה מטעם הגדרתם כמום גדול, ולכל הפחות מצד היותם אמתלא מבוררת לטענת המאיסות של האשה".

בנוסף, הצדדים גרים בנפרד למעלה משנה וברור שגם הבעל מבין שיש להתגרש אלא שהוא מנסה להתנות את הגט בכך שעמדו לגבי הסדרי הראיה תתקבל. על כן, מדובר בבני זוג שמורדים זה בזה והבעל חייב לתת גט.

"ביחס לתנאי אותו מציב הבעל, שיסכים לגרש אם יתקיימו הסדרי ראיה ללא ליווי. היות ושאלת הליווי הינה שאלה שבמהותה עוסקת בטובת הילדים ונידונה בבית המשפט, אין מקום להתניה אותה מנסה הבעל להתנות, התנאי לא סביר ואי אפשר לקיימו, לצורך קביעת צורת הסדרי הראיה יש לבחון אך ורק את טובת הילדים בעניין, יש לבדוק האם קיימת מסוכנות לילדים בשעות עם אביהם ללא השגחה. הבעל לא יכול להציב תנאים היכולים לגרום לסיכון הילדים. בנוסף לכך האשה לא רשאית להסכים לתנאי הבעל, היות ותפקידה כאפוטרופסית על ילדיה מחייב אותה לדאוג לשלמותם להגנתם ולטובתם, מחובתה למנוע כל סיכון אפשרי לילדים. מאחר והאשה לא רשאית לקיים את התנאי לא נאמרה דעת המהרש"ם בסימן מ"א, הסובר שלא יכפו בעל בנתינת גט כאשר הוא מציב תנאים. כך עולה משו"ת עין יצחק חלק ב - אבן העזר סימן מ' שבהתייחסו לדעת המהרש"ם האמורה, מבאר שלא נאמרו הדברים בתנאים שקשה לקיימם. המקרה הנדון שם עוסק בהצבת תנאי מצד הבעל שהאשה לא תגור לאחר הגט במדינת הולדתה, מקום מגורי בני משפחתה. מחמת הקושי לקיים את התנאי הכריע בעין יצחק שהבעל לא יכול להטיל תנאי מהסוג האמור... בנדון דנן התנאי אותו מציב הבעל הוא תנאי קשה מנושא הסותר את עיקרון טובת הילדים, האשה אינה רשאית להסכים לתנאי בשל החשש לפגיעה בילדים, על כן אין לקבל את דרישת הבעל ויש לחייבו בנתינת גט פיטורין לאשה.

מהאמור עולה שלאור טענות הצדדים, האמור בסיכומים והמסמכים שהוצגו בתיק, קיימות מספר עילות גירושין שיש בהם כדי לחייב את הבעל לתת גט לאשתו, הבעל מבין את עניין הגט וכשיר לתת גט לאשה על כן יש לקבל את תביעת הגירושין".

תיק מספר 905091/1.

ניתן ביום כ"ה אדר א' תשע"ד (25.02.2014)
הופיעו עו"ד עדי סמוכה ועו"ד ציון סמוכה (לאשה),
עו"ד שמעון חסקי (לאיש)

פסק הדין מתאים גם למדורים תנאים למתן הגט וילדים.
פסק הדין עוסק גם בנושא סדרי דין וראיות.

9. שימוש בהצהרותיו של הבעל על חוסר הסיכוי שלו"ב כדי לחייבו בגט; אין אפשרות לחזור מהסכם גירושין רק על מנת לשפר עמדות בנושא הרכוש.

בית הדין האזורי ירושלים:

הרב ישראל יפרח - אב"ד

הרב מאיר יששכר מאזוז - דיין

הרב יוסף גולדברג - דיין

העובדות:

בני הזוג נישאו ב-1994 ולהם שלושה ילדים. האשה הגישה תביעת גירושין וחלוקת רכוש ב-2012. לדבריה, אין ביניהם חיי אישות כבר שלוש שנים וחצי, הבעל עזב את הבית לפני שנה ורבע, יש לו קשרים עם אשה אחרת והיא מואסת בו. בעבר אושר בבית הדין הסכם גירושין, אולם הבעל חזר בו.

נפסק:

"יש להבהיר בראשית דברינו כי הצהרות של הצדדים או של אחד מהם בבית הדין ובפרט שהצדדים מתחייבים בפני בית הדין על אמיתותם של ההצהרות, אין דרך חזרה מהן והן שקובעות את כוונתם האמיתית של הצדדים בנושא הנדון בבית הדין". במקרה דנן הסכם הגירושין שאושר בעבר מלמד באופן חד משמעי על רצונם של הצדדים להתגרש; מלשונם של ההסכם עולה שהבעל משוכנע שהפעל ביניהם אינו ניתן לגישור ועל כן החליט להתגרש; הצדדים גם הודו בנכונותה של חוות הדעת של יחידת הסיוע ממנה עולה כי מערכת היחסים ביניהם אינה ניתנת לתיקון; ב"כ הבעל כתב בסיכומיו לתיק כי הבעל מבין שלא ניתן להשיב את המצב לקדמותו.

"לא מקובלים עלינו דבריו של ב"כ הבעל בסיכומיו שם באותו קטע, שכתב כי הנתבע מצידו מוכן גם היום להקים את הבית מהריסותיו, משום ששני האמירות הנ"ל סותרים זא"ז, שהרי אם הבעל משוכנע שכיום לא ניתן להחזיר את המצב לקדמותו, לא יתכן שיבקש להקים כיום את הבית מהריסותיו. מעבר לכך, אמירותיו של הבעל במהלך הדיונים על "שלום בית" שרצה בכך, לא היתה כוונתו כלל על שלום בית עם אשתו, אלא כוונתו היתה לעכב את הליך הגירושין בגלל סיבות צדדיות", כפי שעולה מכמה משפטים שאמר בדיונים.

"יש לציין עוד כי לא מקובלת עלינו אף אמירתו של הבעל ש"מסכים להתגרש" אך אין רצונו להתגרש אלא שאין לו ברירה... וזאת משום שהמושג "הסכמה להתגרש" שייך אך ורק במצב בו הבעל משוכנע שאכן ניתן לעשות שלו"ב עם אשתו והוא מעוניין בכך אלא שלפנים משורת הדין מסכים להתגרש לאור נחרצותה של אשתו, אולם המצב בו הבעל משוכנע ומצהיר הן בהסכם הגירושין הן ביחידת הסיוע והן בפני בא כוחו שאין כל אפשרות להחזיר את המצב לקדמותו, במקרים כגון אלו, כל בעל שפוי מעוניין לסיים את הליך הגירושין כדי לפתוח דף חדש עם אשה אחרת. לאור כל האמור, אין צל של ספק ששני הצדדים רצונם בגירושין ועל מקרה כגון זה אמר רבנו ירוחם את דברו בספר מישרים נתיב כ"ג שיש לחייב את שני הצדדים בגירושין. נימוקו של רבנו ירוחם הוא כי מאחר ושני הצדדים אינם רוצים זה בזה, הרי שאין זכות לאף צד לעגן את רעהו מחמת סיבה צדדית, ומחייבים אותו להתגרש".

לגבי רכוש הצדדים - השאלה היא אם ההסכם שעשו הצדדים בקניין וקיבל אישור של ביה"ד הוא עדיין בתוקף, למרות רצונו של הבעל לשנותו. ניתן לבטל הסכם אם הצדדים חזרו לשלו"ב או במקרה בו משוכנע ביה"ד בכנות טענתו של אחד הצדדים כי הוא מעוניין לנסות שלו"ב. "שונה הוא המקרה השלישי שבו צד אחד חוזר בו מההסכם כאשר אין מטרתו להפסיק את הליך הגירושין שהרי ברור לו שאין מוצא אחר מלהתגרש, וכל חזרתו מההסכם היא לצורך שיפור עמדות כספיות או אחרות, במקרה מעין זה, הסכם הגירושין בתוקפו וזאת משום שהליך הגירושין נמצא בעיצומו, פני הצדדים לגירושין ושניהם מעוניינים ורוצים בגירושין, והליך הגירושין יתבצע במוקדם או במאוחר שהרי שניהם חייבים להתגרש ועל הצד הסרבן יוטלו סנקציות ע"י ביה"ד שבדאי יביאו לגירושין, ועל כן במקרה מעין זה אין באפשרותו של אחד מהצדדים לחזור בו מההסכם משום שהתחייב על ההסכם וקיבל עליו בקניין וכמו"כ ביה"ד נתן תוקף של פס"ד להסכם. המקרה העומד לפנינו שייך לסוג השלישי המפורט לעיל, משום שברור הדבר שפני הבעל לגירושין ורצונו היחיד הוא להתגרש, אלא שמבקש לחזור מההסכם כדי לשפר עמדות רכושיות, במקרה מעין זה אין באפשרותו לחזור מהסכם הגירושין שהוא חלק מהליך הגירושין שעומד להתבצע בקרוב עפ"י החלטת ביה"ד המחייבת אותו להתגרש, ועל כן הסדר חלוקת הרכוש ומזונות הילדים יהיה כמפורט בהסכם הגירושין שהוא בתוקפו כאמור לעיל".

הבעל טוען שיש לשנות את ההסכם משום שהאשה הייתה הראשונה שהפרה אותו, בכך שתבעה מזונות ילדים בבימ"ש לאחר אישור ההסכם בו הוסדר עניין זה. "אך דבריו אינם מקובלים על ביה"ד וזאת משום שכל הסכמת האשה למזונות נמוכים בהסכם הגירושין היתה קשורה קשר הדוק לביצוע הגט בפועל ורק משום כך הסכימה האשה לכך, אך לאחר שהבעל סירב לבצע את הגט והילדים נותרו ללא מזונות ראויים, עתרה האשה בנדון לביהמ"ש. עתירה זו אינה מוכיחה מאומה על חזרתה מהסכם הגירושין או על הצהרתה שרואה בהסכם כאינו בר תוקף, אלא עתירה זו נעשתה בלית ברירה (וכך כותבת במפורש ב"כ האשה בתגובתה...), ועל כן אין בעתירה זו כדי לפגום בתוקפו של ההסכם".

לכן נפסק: "מחייבים את הבעל מר... לתת ג"פ לאשתו בהקדם. בכפוף לתנאים דלקמן: מזונות הקטינים ישולמו עפ"י האמור בסעיף 5 להסכם הגירושין ועל האשה לבטל את תביעתה למזונות הקטינים בביהמ"ש; האשה תמציא שני ערבים לשיפוי במידה ותתבע מזונות לאחר הגט בערכאה אחרת; האשה תפקיד 30000 ש"ח עבור כל ילדה למטרת נישואין ויחשב כאילו האב נתן סכום זה... במידה והאשה תעמוד בכל התנאים הנ"ל והבעל ימשיך בסירובו להתגרש, ביה"ד יקבע מועד לדיון בהטלת צווי הגבלה".

תיק מספר 897776/2

ניתן ביום כ"א אדר ב' תשע"ד (23.03.2014)

הופיעו: עו"ד מוריה דיין מארגון יד לאשה' (לאשה),

עו"ד מנדלה פרידמן וטו"ר חזקיהו חנימוב (לאיש)

**פסק הדין מתאים גם למדורים ילדים, רכוש ותנאים למתן הגט.
פסק הדין עוסק גם בנושא סדרי דין וראיות.**

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן בפקולטה למשפטים שבאוניברסיטת בר-אילן הוקם מתוך רצון להשפיע על מעמד האשה בחברה הישראלית באמצעות קידום ידע ומחקר ודרך פעילות מעשית וישומית.

מרכז רקמן

המרכז לקידום מעמד האשה
THE RUTH AND EMANUEL
RACKMAN CENTER
FOR THE ADVANCEMENT
OF THE STATUS OF WOMEN
הפקולטה למשפטים אוניברסיטת בר-אילן

המרכז עורך ומפרסם מחקרים וניירות עמדה בנושאים הנוגעים לנשים בישראל ומעמדן,

מפרסם פסקי דין רבניים, פועל לשינוי חברתי על ידי יזום וקידום חקיקה ושינוי מדיניות ציבורית.

כמו כן עורך המרכז כנסים בתחום דיני המשפחה וביניהם הכנס השנתי לענייני נשים, משפחה ומשפט בישראל, ופרויקטים שונים, כגון פרויקט פא"י (פיקוח אכיפה וישום).

המרכז תומך ושותף פעיל במאבק למען העגונות ומסורבות הגט בין היתר באמצעות פעילות ב"עיקר" - הקואליציה הבינלאומית לזכויות העגונה ומסורבת הגט.

במסגרת מעורבותו בחברה הישראלית ותרומתו לה מממן המרכז את ייצוג המשפטי של נשים בבית הדין הרבני ובבית המשפט לענייני משפחה. הסיוע המשפטי מתבצע במסגרת קורס קליני לסיוע משפטי בפקולטה למשפטים, הכולל לימוד תיאורטי ועבודה מעשית בליווי התיקים המשפטיים.

טל: 03-5318895

פקס: 03-7360499

אתר: www.rackmancenter.com

דוא"ל המרכז: rackman.center@mail.biu.ac.il

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן

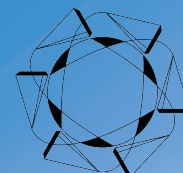
הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן

רמת-גן 52900

דוא"ל המערכת: dvd@rackmancenter.com

מרכז צדק לנשים הוא ארגון משפטי ציבורי שמטרתו לקדם ולהגן על זכותן של נשים לשוויון, לכבוד ולצדק בדין הדתי במדינת ישראל.

מאז 2004, מייצג המרכז לקוחות במקרים של עגינות, ממזרות וגירור. החזון של המרכז הוא מדינה יהודית ודמוקרטית שאיננה מתפשרת על עקרונות דמוקרטיים וזכויות אדם לצד שמירה על מורשת ישראל. פרויקט הדגל של מרכז צדק לנשים הוא תביעות נזיקין כנגד סרבני גט. אנו שמחים לחלוק מניסיונינו עם עורכי דין ולהעניק ייעוץ וסיוע משפטי ללא תשלום בתיקים המקדמים את החזון שלנו.

CENTER FOR WOMEN'S JUSTICE
מרכז צדק לנשים

דוא"ל המרכז: cwj@cwj.org.il

אתר: www.cwj.org.il

מרכז צדק לנשים

עמק רפאים 43, ירושלים 9314102.

טל': 02-5664390 פקס: 02-5663317